

Omgaan met ongewenst gedrag van studenten

Handreiking voor docenten, tutoeren en onderwijsassistenten

In een onderwijsomgeving kan ongewenst gedrag van studenten voorkomen. Dit kan binnen en buiten de collegezaal gebeuren, online via Canvas, appgroepen en andere digitale kanalen. Studenten kunnen ook het gedrag van een docent als ongewenst ervaren.

Beschuldigen of beschuldigd worden heeft een grote impact op alle betrokkenen. Weten hoe je moet reageren is belangrijk. Deze handreiking helpt je daarbij en laat zien waar je terecht kunt voor advies, hulp en ondersteuning.

Wanneer is er sprake van ongewenst gedrag?

Er zijn verschillende vormen van ongewenst gedrag: seksuele intimidatie, agressie, (verbaal) geweld, pesten en discriminatie.

Basisprincipes en tips hoe te handelen

Het kan lastig zijn om met een signaal om te gaan of een melding te doen. Er is geen standaardoplossing, omdat elke situatie anders is. Maar met een aantal basisprincipes, tips en stappen kun je zorgvuldig omgaan met een situatie.

[Trainingen, workshops en hulpmiddelen](#) geven je handvatten om een veilige leeromgeving voor je studenten te creëren, die je helpen om sociaal onveilige situaties te herkennen of om te gaan met de gevolgen van ongewenst gedrag.

Wanneer is er sprake van ongewenst gedrag?

Er zijn verschillende vormen van ongewenst gedrag: seksuele intimidatie, agressie, (verbaal) geweld, pesten en discriminatie.

Seksuele intimidatie of seksueel geweld

Seksuele intimidatie gebeurt wanneer iemand iets seksueels doet wat een ander niet wil. Dit kan variëren van vervelende (online) opmerkingen tot gedwongen seksuele handelingen.

Agressie, geweld en intimidatie

Iemand wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen tijdens het werk of studie, dat kan met woorden en ook met daden.

Pesten

Bij pesten proberen mensen opzettelijk anderen herhaaldelijk pijn te doen, bijvoorbeeld door ze uit te sluiten, te beledigen, of schade aan te richten aan hun spullen. Dit kan tijdens fysieke en virtuele bijeenkomsten gebeuren.

Discriminatie

Discriminatie betekent dat mensen anders worden behandeld vanwege hun afkomst, geslacht, seksuele geaardheid, leeftijd, politieke gezindheid of andere discriminatiegronden, zonder dat daar een goede reden voor is.

Basisprincipes

- Herken ongewenst gedrag en negeer het niet.
 - Respecteer verschillen en erken gevoelens van het individu (wat voor de één een grap is, kan voor de ander kwetsend zijn).
 - Onthoud dat storend gedrag vaak komt door stress of frustratie.
 - Adresseer ongewenst gedrag direct op het moment. Leg uit waarom het gedrag onacceptabel is. Dit is meestal voldoende om een situatie op te lossen.
 - Blijf kalm, standvastig en consequent. Vermijd ruzie of geschreeuw.
- Maak er geen klassikale kwestie van. Richt je alleen tot de student(en) die het veroorzaken.
 - Geef studenten de kans om zich te verontschuldigen en te verbeteren.
 - Bescherm alle betrokkenen en wees voorzichtig met oordelen.
 - Luister naar beide kanten (hoor en wederhoor).
 - Bespreek ongewenst gedrag altijd met de vakcoördinator en bepaal samen de juiste aanpak. Als vakcoördinator bespreek je dit met de opleidingsdirecteur.

Mogelijke situaties binnen en buiten de collegezaal

Deze voorbeelden van mogelijke situaties helpen je om zorgvuldig om te gaan met verschillende omstandigheden. In de praktijk zijn situaties vaak divers en variëren ze sterk. De basisprincipes geven je altijd houvast.

Je ziet ongewenst gedrag tussen studenten

Een student meldt ongewenst gedrag bij jou

Je college wordt verstoord door ongewenst gedrag

Je ervaart ongewenst gedrag van student(en) naar jou

Je wordt beschuldigd van ongewenst gedrag door student(en)

Vervolgacties en sancties als interventie niet voldoende is

Tips hoe te handelen

Je ziet ongewenst gedrag tussen studenten

Op het moment

- **Pak het direct aan.** Leg uit waarom het gedrag onacceptabel is. Dit is meestal voldoende om de situatie op te lossen.

Na het moment

- **Eén-op-één gesprek.** Praat individueel met de student(en) over hun ervaringen met het gedrag van de andere student(en).
- **Wijs de student(en) op [UvA's ondersteuning bij sociale veiligheid en de vertrouwenspersoon](#).** Stimuleer de student(en) om hier gebruik van te maken.
- **Hou het gedrag van de student(en) in de gaten**, zowel fysiek als online.
- **Bespreek maatregelen.** Als er geen verbetering is, overleg dan met de vakcoördinator welke vervolgstappen nodig zijn.

Een student meldt ongewenst gedrag bij jou

Op het moment

- **Wijs de student(en) op [UvA's ondersteuning bij sociale veiligheid en de vertrouwenspersoon](#).** Stimuleer de student(en) om hier gebruik van te maken.

Na het moment

- **Vraag later hoe het gaat** in een één-op-één gesprek.
- **Hou het gedrag van de student(en) in de gaten**, zowel fysiek als online.
- **Bespreek maatregelen.** Als er geen verbetering is, overleg dan met de vakcoördinator welke vervolgstappen nodig zijn.

Je kunt altijd [advies, hulp en ondersteuning](#) vragen. Samen kun je een oplossing zoeken en zorgen voor een [goede verslaglegging](#). Een goede verslaglegging helpt bij het proces.

Als interventie niet voldoende is, kunnen [vervolgacties en sancties](#) worden toegepast.

Tips hoe te handelen

Je college wordt verstoord door ongewenst gedrag

Als je college wordt verstoord door ongewenst gedrag van een student of groep studenten, kun je onderstaande stappen nemen.

Op het moment

1. **Pak het direct aan.** Richt je alleen tot de student(en) die het veroorzaken (Maak er geen klassikale kwestie van). Leg uit waarom het gedrag onacceptabel is. Dit is meestal voldoende om de situatie op te lossen.
2. **Vraag de student(en) het college te verlaten** als het gedrag aanhoudt.
3. **Je hebt de bevoegdheid om het college te stoppen en de zaal te verlaten** als er geen reactie komt.

Na het moment

4. **Meld het incident en het stoppen van het college altijd** bij je vakcoördinator/begeleider. Bespreek hoe om te gaan met het probleem en wie geïnformeerd moet worden.
5. **Leg aan de studentengroep via Canvas de situatie uit**, waarom het gedrag onacceptabel is en wat de vervolgstappen zijn.

De vakcoördinator/manager informeert de opleidingsdirecteur (OD) over het stoppen van het college. De opleidingsdirecteur (OD) rapporteert dit altijd aan de onderwijsdirecteur (OWD). Als de interventie onvoldoende is, kunnen vervolgacties en sancties worden toegepast.

Je ervaart ongewenst gedrag van student(en) naar jou

Op het moment

- **Spreek de student(en) aan over het gedrag** en leg uit waarom het gedrag onacceptabel is. Dit is meestal voldoende om de situatie op te lossen.

Na het moment

- **Bespreek met de vakcoördinator** hoe te reageren als er geen verbetering is.
- **Informeer je leidinggevende** over de situatie en je acties.
- **Bepaal of het een eenmalig incident was** of dat er iets anders aan de hand is.

Je wordt beschuldigd van ongewenst gedrag door student(en)

- **Meld de beschuldiging bij vakcoördinator** en deel ook eventuele opmerkingen van de student(en) via Canvas of andere digitale kanalen.
- **De vakcoördinator start de procedure** in overleg met de opleidingsdirecteur.

Als je het moeilijk vindt om het te melden bij de vakcoördinator, neem dan contact op met de [vertrouwenspersoon voor medewerkers](#).

Je kunt altijd [advies, hulp en ondersteuning](#) vragen. Samen kun je een oplossing zoeken en zorgen voor een [goede verslaglegging](#). Een goede verslaglegging helpt bij het proces.

Als interventie niet voldoende is, kunnen [vervolgacties en sancties](#) worden toegepast.

Vervolgacties en sancties als interventie niet voldoende is

Als interventie niet voldoende is, kunnen vervolgacties worden toegepast. Afhankelijk van de situatie kunnen deze apart of samen worden toegepast. Sancties worden alleen ingezet als interventie en vervolgacties ontoereikend zijn.

Mogelijke vervolgacties

- **Gesprek met de student door de opleidingsdirecteur** en docent of andere medewerker (altijd 2 personen). De student ontvangt de gespreksaantekeningen.
- **De opleidingsdirecteur informeert bij de studieadviseur.** Die kan de zaak overnemen als een student persoonlijke of studieproblemen heeft. De studieadviseur legt gespreksaantekeningen en verslagen vast in een studentendossier.
- **Sanctie voorstellen.** Bij herhaling van ongewenst gedrag door de student, na interventie en vervolgacties, kunnen de opleidingsdirecteur en de studieadviseur aan de decaan voorstellen om een sanctie op te leggen.

Sancties

- **Sancties kunnen zijn:** de student uitsluiten van het vak of in extreme gevallen verwijderen uit de opleiding. Deze beslissingen liggen bij de decaan van UvA Economie en Bedrijfskunde.

Verslaglegging

Zorg voor goede verslaglegging, dit helpt bij het proces. Zo kunnen gespreksaantekeningen en gemaakte afspraken worden teruggevonden. De informatie die in een (studenten)dossier wordt opgeslagen, moet altijd objectief en waarheidsgetrouw zijn. Informele oplossingen komen in principe niet in het (studenten)dossier terecht. Gespreksaantekeningen en gemaakte afspraken zet je op papier en deel je met de betrokkenen.

Advies, hulp en ondersteuning

Vakcoördinatoren en opleidingsdirecteuren kunnen je adviseren en ondersteunen. De vertrouwenspersonen helpen bij het vinden van oplossingen en voorkomen van escalatie.

Trainingen, workshops en hulpmiddelen

Er zijn verschillende [trainingen, workshops en hulpmiddelen](#) die je handvatten geven om een veilige leeromgeving voor je studenten te creëren, die je helpen sociaal onveilige situaties te herkennen, ongewenst gedrag te benoemen, actief te luisteren of je helpen om te gaan met de gevolgen van ongewenst gedrag.

Hulpketten en informatiepunten

- [Vertrouwenspersonen](#)
- [Juridische Zaken](#)
- [Ombudsfunctionaris](#)
- [Integrale Veiligheid](#)
- [Klachtencommissie](#)
- [Sociale Veiligheid](#)
- [Gedragscode van de UvA](#)